

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1527/2020
30.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, др Илије Зиндовића и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Вуловић, адвокат у ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд, коју заступа пуномоћник Љиљана Р. Попадић, адвокат у ... и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3506/19 од 05.11.2019. године, на седници одржаној 30. септембра 2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3506/19 од 05.11.2019. године.

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3506/19 од 05.11.2019. године у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 44/18 од 22.04.2019. године у одбијајућем делу за тужбени захтев у односу на туженог АД „Железнице Србије“ Београд за накнаду за топли оброк за период од септембра 2015. године до јануара 2017. године, у 1. ставу изреке, и за накнаду за регрес период од септембра 2015. године до јануара 2017. године, у 2. ставу изреке, као неоснована.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3506/19 од 05.11.2019. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 44/18 од 22.04.2019. године у преосталом одбијајућем делу за тужбени захтев и у делу одлуке о трошковима поступка у односу на оба тужена, и у том делу се предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 44/18 од 22.04.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцу на име неисплаћених трошкова топлог obroка за период од 10.01.2015. године закључно са децембром 2016. године, солидарно исплате појединачне месечне износе са законском затезном каматом како је одређено овим ставом изреке. Ставом другим

изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцу, на име трошкова регреса за период од 10.01.2015. до 01.01.2017. године, солидарно исплате појединачне месечне износе са законском затезном каматом како је одређено овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3506/19 од 05.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 44/18 од 22.04.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени АД „Железнице Србије“ Београд је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/2014 и 87/2018-у даљем тексту: ЗПП), за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, будући да је побијана пресуда у делу који се тиче одлуке о тужбеном захтеву за накнаду штете по основу накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор заснована на примени материјалног права која одступа од става израженог у правноснажним одлукама и одлукама Врховног касационог суда у идентичним чињеничним и правним ситуацијама. Стога је одлучено као у првом ставу изреке, на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд налази да је ревизија делимично основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог АД „Железнице Србије“ Београд до августа 2015. године када је Анексом уговора о раду засновао радни однос код туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд почев од 01.09.2015. године. Одредбама уговора тужилац поред права на зараду има и право на накнаду трошкова и других примања у складу са законом и колективним уговором. У периоду на који се односи потраживање за накнаду штете због изостале исплате накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор, на снази код послодаваца био је Колективни уговор од 30.11.2002. године („Службени гласник РС“ бр. 84/02... и 46/11) и Анекс колективног уговора од 26.7.2006. године („Службени гласник РС“ број 4/06) и Колективни уговор од 24.3.2015. године („Службени гласник Железнице Србије“ бр. 4/15), по чијим одредбама запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбама Колективног уговора за „Железнице Србије“, који се примењивао и код АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, предвиђено је да је у вредност једног радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рад а и 1/12 регреса сведена на један радни час. Основна зарада утврђује се као вредност радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада. Није предвиђено да се накнада за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор посебно исказују у номиналном износу. На основу изведеног вештачења у току поступка је утврђено да накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора тужиоцу нису исказани у номиналној вредности у обрачунима зарада тужиоца, нити је у обрачунским листама исказана њихова висина у

линеарном износу, нити су процентуално урачунате у вредност једног радног часа. Висина накнада за исхрану у току рада и за регрес за годишњи одмор, обрачуната је применом Колективног уговора Железнице Србије објављеног у „ Сл. гласнику РС“ бр. 37/95 и 7/2000, који је једини имао параметре потребне за утврђивање висине потраживања, која одговара износивама ближе одређеним у изреци првостепене пресуде. Међутим, у првостепеној пресуди је наведено да је вештак обрачунао на име накнаде за исхрану у току рада у висини 20% просечно нето зараде по запосленом у Републици Србији, и регреса за коришћење годишњег одмора у висини од 100% од једне просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији, у складу са одредбама Општег колективног уговора који је важио од септембра 1995. године, на чије одредбе је упућивао Колективни уговор туженог. Према тој варијанти налаза укупна накнада за регрес за коришћење годишњег одмора обрачунато у висини 100% износи 158.015,51 динара. Укупна накнада трошкова за исхрану сразмерно броју дана у висини од 20% од просечне зараде по запосленом у Републици Србији 242.104,66 динара. Висина тих потраживања, на име накнаде за исхрану у току рада у висини од 15% просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији и регреса за коришћење годишњег одмора у висини 75% од једне просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији такође у складу са Општим колективним уговором, утврђена је у износу од 118.511,63 динара за регрес и 118.578,50 динара за трошкове за исхрану у току рада. Првостепени суд је прихватио налаз у обрачунском, математичком делу, али није утврдио висину припадајућих месечних износа на име накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора тужиоцу, нити њихово доспеће. Првостепени суд је одбио тужбени захтев у односу на оба тужена.

И поред тако утврђеног чињеничног стања другостепени суд закључује да сама чињеница да висина спорних трошкова није номинално изражена не значи да је послодавац ово право ускратио запосленом јер је исто слободном вољом учесника колективног преговарања баш тако уговорено – као саставни део основне зараде запослених, а да утврђивање висине ових накнада трошкова применом Колективног уговора којим је последњи пут била уговорена и висина предметних накнада трошкова, који није на правној снази током спорног периода, није прихватљива јер представља повреду начела временског важења закона.

Нижестепеним одлукама је одбијен тужбени захтев за исплату накнаде регреса за годишњи одмор, као и накнаде на име трошкова исхране у току рада, на основу закључка судова да су накнаде ових трошкова тужиоцу исплаћене правилно, кроз цену рада, а према општим актима тужених.

Правилан је закључак првостепеног суда да нема пасивне легитимације на страни туженог АД „Железнице Србије“ Београд за потраживања тужиоца за накнаду штете због неисплаћене припадајуће накнаде за исхрану у току рада и за регрес за период од када је тужилац у радном односу код туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, од 01.09.2015. године до јануара 2017. године. Ово стога, што запослени право на накнаду трошкова има у односу на послодавца, сходно одредбама члана 118. Закона о раду. Нема основа за обавезу првотуженог да солидарно са друготуженим, послодавцем тужиоца, одговара за накнаду штете због неисплаћених накнада трошкова у периоду од 01.09.2015. године. Због тога је у односу на другостепену пресуду, у делу којим је потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу односу на првотуженог за накнаду трошкова за исхрану на раду у наведеном периоду, одбијена ревизија као неоснована, по одредби члана 414. ЗПП.

Међутим, у преосталом одбијајућем делу за тужбени захтев погрешно је примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду прописано је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС” бр. 61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, прописано је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Почев од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да могу својим актима да утврде висину ових накнада. Међутим у конкретном случају тужени у току поступка није доставио такав акт суду, нити судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да такав акт није ни донео. При том, висина накнаде трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова исхране у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. Због тога, не може се прихватити ни навод тужених, као ни закључак другостепеног суда, да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени нису могли да се изјасне о њиховој висини, нити су износ накнаде за регрес и топли оброк исказали у платној листи, како је то прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду. На основу изнетог, произлази закључак да су тужени, у погледу исплате наведених накнада, цитиране законске одредбе примењивали на штету тужиоца.

Због погрешне примене материјалног права од стране нижестепених судова чињенично стање је остало непотпуно утврђено, јер није утврђена висина припадајућих накнада тужиоцу по основу трошкова за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор у спорном периоду, нити је разграничена висина припадајућег износа за регрес до 01.09.2015. године.

Врховни касациони суд је применом члана 416. став 3. ЗПП, одлучио као у изреци, укинуо нижестепене пресуде у делу којим је одбијен захтев за наведена потраживања и одлуку о трошковима поступка, и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење, јер због изосталог утврђења о чињеницама о припадајућим месечним износима тужиоцу по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење исхране у току рада у односу на сваког од тужених, није било услова за преиначење пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић